

„Istarska Rijeka“
Istarski svakog četvrtka izveče. Dva puta mjesečno izdaje gospodarski prilog „Narodni Gospodar“. Preplaćuje za izdavanje iznosa 15 — lira na godinu, a za locustivo 25 — lira. Uredništvo i uprava lista: Trst (Friesle) „Pisza, Oberdan 1/1. Telef. med. i k. i. uprave 50-19“

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

„Slugom ras' u male stvari, a neslogu sve pokvari“. — Narodna poslovica.

Oglasi stoje 8 lira za svaki centimeter visine u širini jednog stupca. Za višekratno uviđenje daje se znanat popust. U malom oglasniku svaka riječ 40 cent. Dopisni se šalju uređništvu, a novac upravl. Neizvršeni se plaćaju na primljenu, a raskopis se ne vraćaju. Telef. uređništva i uprave 50-19

Važne izjave načelnika vlade

Rijetki su slučajevi, da načelnik vlade on. Mussolini daje izjave privatnim upitima o političkom položaju, jer niti mu dozvoljava njegov ogromni dnevni posao niti je to njegov običaj. Radi toga su i njegove izjave od veće važnosti, naročito ako se te izjave tiču izvanjske politike. „Corriere della Sera“ javlja iz Londona, da je načelnik vlade primio jednog novinara englesko-američke novinarske službe i da mu je odgovarao na razna pitanja, koja je novinar postavio načelniku vlade i vodji fajzama.

Na pitanje o fašizmu, odgovorio je, da fašizam nije, kako bi se to htjelo u inostranstvu prikazati, apsolutno pokoravanje, niti je tiranija, niti aristokracija, niti plutokracija, već je usredotočena, odgovorna i disciplinirana demokracija. Talijani prvi put u životu imaju svoj vlastiti režim. Već da mu je Italiji tiranija. To je bedasto. Nema postojanja vlade na svijetu — rekao je on. Mussolini — nego što je moja. Fašizam nije vlada klase ni vlada jednog čovjeka, nego vlada svega talijanskog naroda. Ona se naslanja samo na jednu stranku sa jednim milijonom odraslih članova, dva milijuna podmlatka i više milijuna proizvođača, organiziranih u krilu države. Prije fašizma nije bilo u Italiji demokratije, već samo demagogija. Narod se nije brinuo glede vlade, niti je u vladi sudjelovao. Izbori nisu faktički izraz volje naroda. Opći izbori su samo prevara. Suglasnost naroda se izražava radom, disciplinom i moralnom solidarnošću. Eto jasnog primjera. Radnici i seljaci pristali su na skraćivanje plaća za jednu milijardu, da se učvati valuta.

Fašizam je sa onim koji rade i proizvodnjaju, koji uopće doprinose dobru bitu naroda. Fašizam je za radnike učinio više nego ikoga druga talijanska vlada: priznalo je zahtjeve radnika, uvelo je u državu sindikate poslodavaca i radnika. U Italiji je rad jednak kapitalu, nema štrajkova, jer postoji sud rada, koji pravedno odužuje. Prošlo je vrijeme, kad je u Italiji rad bio podređen kapitalu, kad su kapitalisti mogli raditi od radnika. Što ih je bilo volja i kad su radnički sindikati mogli raditi protiv općih interesa. Fašizam je ustanovio novi režim socialne pra-

vednosti i u pogledu socialnog zakonodavstva učinio je više nego boljševistička Rusija i demokratska Amerika. To je naglasio i vodja socialista Albert Thomas. Eto što stavlja Italiju na prvo mjesto među drugim narodima: osiguravanje radnika i seljaka, zakoni o radu, radničke kuće, zaštita djece, siromaha i bolesnika, odgoj mladeži.

Ali i kapital je zaštićen, jer i sindikati i poslodavci su u službi nacije. Temeljno načelo države je, da su interesi nacije nad interesima klase ili pojedinca. Svaha fašizma nije borba, već suradnja, ne rasipnost već štednja.

Iza toga je načelnik vlade tumačio novinaru temelje korporativne države i obrazložio, kako u fašističkoj Italiji nema socializiranja države, jer je privatna inicijativa dozvoljena i slobodna.

Glede budućnosti Italije rekao je on. Mussolini, da ona ide zatim, da bude poštovana. Pitanje ekspanzije je hitno i Italija mora biti pripravna. Naša svaha nije rat, ali moramo biti spremni. Mislim da će godine 1935. — nastavio je načelnik vlade — nastati takove prilike, da će biti potrebna promjena sadašnjeg uređenja Evrope. Mirovni ugovori su pogrešni. Mnogi odnošaji, koji su nastali izvan, morat će biti uređeni. Siguran sam da će to biti teško vrijeme. Ima naroda, koji ne mogu otići u stanju, kakovom se sada nalaze. Na primjer Mađari. Ugovori moraju se preinačiti mirnim i prijateljskim putem. Znamo da su druge države protivne mijenjanju ugovora, ali promjena je neizbježiva. Mi želimo mir, da možemo nastaviti započeto djelo. Ali smo spremni na rat, jer znamo da je rat realnost. I mi se spremamo skromnim sredstvima. Mi trošimo mnogo manje na kopneno i pomorsko naoružanje od Francuske, Engleske, Rusije i Njemačke. Naše je naoružanje potrebno za obranu našeg opstanka i za našu budućnost.

Ovaj moj pokret nastavit će se i izamene. Budućnost Italije je osigurana u rukama balija, budućih fašista. Ako danas nije cijela Italija fašistička, bit će to onda, kad naraste sadašnji pomladak. Ovi milijuni mladeži stoje mi na srcu, jer su oni garancija za budućnost.

Politički pregled

On. Balbo u New-Yorku.

Državni podsekretar aeronautike on. Balbo je na svom putu po Americi došao na svoju zadnju etapu u New-York. Tu se je opriestio sa vlastima, političkim, financijskim i industrijskim krugovima na prijedlog talijansko-američkog društva. Bili su izrečeno razni govori, na kojima se izražavala simpatija i štovanje Italiji. Govorio je i načelnik grada New-Yorka Walker.

Registracija Neptunskih konvencija.

Još dne 19. decembra talijanska je vlada poslala društvu naroda na registraciju konvencije sklopljene između Italije i Jugoslavije. Stalni jugoslavenski delegat u Zeneyi je u petak podastrio sekretarijatu društva naroda beogradske i neptunske konvencije i ugovore između Jugoslavije i Italije na registraciju i objavljivanje. Ova se registracija u ovaj momenat smatra kao dobar znak za obnovljenje ugovora o prijateljstvu sa Italijom, što se u krugovima društva naroda naročito želi.

Ministar Martelli u Milanu

U Milan je došao ministar nacionalne ekonomije Martelli, da zastupa vladu na izložbi kože, koju se tamo drži, a koju je on svečano otvorio.

Statističke knjige kralja.

Kralj je primio u privatnu audijenciju predsjednika centralnog statističkog instituta profesora Corrada Ginija, koji mu je predao 4 sveska o stanju i razvoju i sve druge publikacije, koje je institut izdao u zadnje dvije godine op-

stanka, iz kako je pretvoren u samoupravno biće. Vlada je bio vauređeno, veselo ovom poklonu te se je interesirao o djelovanju instituta.

Godišnjica smrti kraljice majke.

Na godišnjicu smrti pokojne kraljice Margerite u petak su kralj i kraljica, prisustvovali zadušnicama u Pantheonu, gdje je pokojna kraljica pokopana. Poslije službe božje došli su u crkvu i potpisali se u knjigu na grobu izaslanici senata i poslaničke zbornice. Terzijski gubernator princa Boncompagni Ludovisi u pratnji vicegubernera konte d'Ancora.

Istraga glade sjeverne ekspedicije.

U ponedjeljak se je sastala komisija, koja vodi istragu o ekspediciji na sjeverni pol generala Nobila i o propasti zrakoplova „Italia“. Predsjednik komisije je admiral Umberto Cagni, a članovi general Cavallo, gen. De Pinedo, admiral Dent di Piraino i sen. Pudo. Komisija je već saslušala generala Nobila i druge članove ekspedicije, a sada saslušava svjedoke, te je pozvan u Rim prof. Hoel, poručnik Lundborg, načelnik ruske pomoćne ekspedicije profesor Samoilović, liječnik na brodu „ledolomca „Krasina“ i novinar, posebno izvjestitelj, koji su bili poslani u King's Bay.

Kraljica među bolesnicima.

Običaj je po cijeloj Italiji, da se na dan sv. Trijpu Kralja obdaruju djeca. To je čisto talijanski narodni običaj, kao što je običaj sjevernih naroda predavati djecu božićnjem djevu. Na Tri Kralj

su se zauzimanjem gradskih fašističkih organizacija dijelili darovi siromašnoj djeci i to igračke, statički i odijela. U Rimu je osobno dijelila darove kraljica Jelena bolesnoj djeci u bolnicama.

Manifestacija lealnosti.

Došle su u Rim dvije glazbe iz Bressana i Brennera, da se predstave načelniku vlade i da pokažu lealnost svojih sunarodnjaka. U Rimu su položili vijenac na grob neznanom junaku, bili su primljeni na rimskom gubernatoratu, posjetili su kraljevske grobove u Pantheonu palaču poslaničke zbornice. Dne 7. ov. maj je načelnik vlade primio u svoje predstavničke gorje. Počeo je sa prvom odijeljenom milicije koja je sastavljena od Nijemaca, i obećao je glazbu. On. Mussolini je izrazio svoje simpatije i izjavio im, da je uvjeren, da će oni odnesti iz Rima prijatne uspomene. Načelniku vlade je predan na dar jedan album javnih radnja, koje su izvršene u gorjenu Pođizju i jedan drveni kip, koji je izradio rezbar Schiller iz Chuse kao dar malom Romanu Mussoliniju. Načelnik vlade bio je dirnut ovim znakovima pažnje i lealnosti Nijemaca prema režimu te se je neko vrijeme zadržao u razgovoru sa pojedincima. Konačno je i milicija sa glazbom otišla u strojnim redovima na kolodvor. Uz put su glazbe svirale karakteristične alpske pjesme. Bili su u svojim narodnim nošnjama, pa su time pobudili još veći pažnju.

Priznanja diplomata u Rimu.

Načelnici diplomatskih predstavništva stranih država u Rimu kod Kvirinala i kod Sv. Stofice primili su iza nove godine članove svojih kolonija. Francuski poslanik na talijanskom dvoru De Beaumarchis držao je svojim sunarodnjacima kratki prigodni govor i zaželio sretnu novu godinu predsjedniku francuske republike, talijanskom kralju i načelniku vlade on. Mussoliniju. Francuski poslanik kod Vatikana držao je također govor, ali nije bio opredjeljen, već nekako rezerviran. On je govorio o miroljubivosti francuske vlade i o poznatim člancima u državnom pravaču, koji se tiču religioznih mislija u inostranstvu.

I talijanski poslanici i diplomatski predstavnici u inostranstvu su također primili svoje sunarodnjake u mjestima svojih rezidencija, te su čestitali državnim glavarima, kod kojih su akreditirani. Na pozdrav dekana diplomatskog kora papirnog njemačke Hindenburg odgovorio starom pjesmom njemačkog naroda „da se danšnjeg dana sa bolju sjeća činjenice, da je jedan dio njihovog zemljišta još uvijek lišen slobode, koja mu pripada po ljudskom i božjem pravu.“

Poljodjelska izložba odgođena.

Prema odredjenju načelnika vlade on. Mussolinija, efektivnog predsjednika poljodjelske izložbe sindikat poljodjelskih tehničara, koji ima da organizira izložbu je istu odgođio za godinu 1932, to jest u 8. godišnjicu pohoda na Rim. To je učinjeno radi toga, jer se se godine držati četiri nacionalne izložbe, na kojima će biti zastupano i poljodjelstvo, a zatim vredi izložba, što je vrijeme vrlo kratko, da bi se mogla organizirati jedna poljodjelska izložba, na kojoj bi se dolučno isticala agrarna politika fašističke vlade.

Državni proračun za 1929/30.

Još mnogo prije nego to predvidjeli zakon o glavnom državnom računovodstvu je ministar financija prešio parlamentu predmišljeni državni proračun za poslovanje 1929/30. Prema tom proračunu za buduću budžetnu godinu su predmišljeni prihodi u iznosu od 18.389.235,192 lira 49 cent. Izdatci 18.290.953,844 lira 49 cent. U budućoj financijskoj godini biti će dakle suvišak prihoda od 258 milijuna 291,347 lira 88 cent. Rimsko ministarstvo financija, da ova spremnost ministarstva financija, da su parlamentu buduću državnu proračun, a u parlamentu konstatiraju, da je ministar financija bio pesimista, to jest da je uzeo u obzir velike i najmanjoj mjeri, a izdatke baš obratno, tako da je mogući još i veći suvišak.

Novi predsjednik računskog dvora.

U dvorani zajedničkog odjeljenja računskog dvora je ministar financija Anton Mosconi uveo u dužnost novog predsjednika računskog dvora (Corte del Conti) adv. Gina Gasparinija, koji je pred nekavno i G. G. ministar držao kratki govor, u kojemu je istakao važnost, kakovu treba da ima računski dvor

TEMELJITE PROMJENE U JUGOSLAVIJI

Deset godina je već prošlo, otkad su se tri dijela istog naroda, Srbi, Hrvati i Sloveni, razdijeljeni političkom sudbinom, historijom, kulturom, religijom, dinastijama, našli pod jednim zajedničkim krovom u vlastitoj kući. Deset godina je prošlo i u sve to doba ni za jedan korak naprijed. Svaki od njih došao je u svoju kuću sa starom svojom prijašnjom i starim blatom iz bivših vremena, makar još povećanom s drugim krpama, uzjahom mešetarima, koji su mislili više se nego na državni i time narodni interes. Svaki je živio dalje u svojoj prijašnjoj mentaliteti. Vlade su, se mijerale bez prestanka, država je zabasala iz jedne vladine krize u drugu, i konačno u državu, gdje su nekoli ljudjaci čak i zahtjevali da treba se razići, došlo se je tako daleko, da su sami zastupnici, izabrani parlamentarnim izborima plandovali okolo po inozemstvu i agitirali nekaznjene protiv vlastite države. U deset godina parlament nije ništa učinio, jer nije imao vremena da radi, novi dokaz, da bez obzira na različite druge okolnosti parlamentarne institucije nisu za svaki narod. U ovo posljednje vrijeme krize se sve više zaostrija. Događaji u narodnoj skupštini, pokazali su, da se dosadnjim metodama ponor između pojedinih parlamenta ne dade ispuniti. Nesposobnost parlamenta i glavara pojedinih stranaka pokazala je, da treba naći temelje za sporazum u narodu samom. U tom momentu je kralj Aleksandar uzeo k sebi svu vlast, koju su dosada vršile druge ustanove, ukinuo je vidovdanski ustav, i postavio ministre, koji su samo njemu odgovorni. Bez dvojbe je kralj Aleksandar dugo oklijevao, prije nego se je odlučio na tu mjeru. Ali je bez dvojbe i to, da drugog izlaza nije bilo iz te situacije. Kralj je konsultirao sve glavare pojedinih stranaka, te izgleda, da su bili svi već obavješteni o njegovoj nakani i da su svi taj korak i odobrili. Svakako jedno stoji, da je narod Sirum Jugoslavije zadovoljan s tom promjenom i da su nezadovoljni samo oni, koji su profesionalno živili od političkih razmirica. Što se inozemstva tiče, sve su novine i države razumjele taj korak i povoljno se izrazile o njemu.

Temelj te radikalne promjene je proglaš kralja na narod, izdan iz što je primio u audienciju sve glavare stranaka, i vladinih i opozicijskih. Govorimo ga u cijelosti, jer je sastavljen topim i srdačnim tonom i najbolje ilustrira cijeli položaj:

Manifest na narod.

Moje dragom narodu, svim Srbima, Hrvatima i Slovenicima! Najviši narodni i državni interesi i njihova budućnost zapovijedaju mi, da se i kao vladalac i kao sin ove zemlje obratim neposredno narodu i da mu otvoreno i iskreno kažem ono, što i u sadašnjem trenutku nalaze moji savjeti i moja ljubav prema narodu i kralju stupio je čas, kad između naroda i kralja ne može i ne smije više biti posrednika. U toku tolikih prošlih napora i tolikog strpljenja, koje sam pokazao u vršenju svojih visokih dužnosti, mogu je dušu razdirati vapaj naših naroda i masa, raditi i rodoljublje, ali i namučeni koje su rukovodene svojim prirodni i zdravim rasudjenjem već odavno nazirale, da se više ne može ići putem, kojim se je do sada išlo. Moja očekivanja, kao i očekivanja naroda, da će evolucija našeg unutarnjeg političkog života donijeti sredjenje i konsolidovanje prilika u zemlji, nisu se ostvarila. Parlamentarni red i sv naš politički život dobivaju sve više negativno obilježje od čega narod i država imaju za sada samo štete.

Sve korisne ustanove u našoj državi, njihov unapredak i razvitak cjelokupnog našeg narodnog života dovedeni su u opasnost. Od takvog nezdravog političkog stanja u zemlji strada ne samo unutarnji život i napredak, nego i sredinjavanje i razvijanje spoljnih odnosa naše države, kao i jačanje našeg ugleda i kredita u inostranstvu. Parlamentarizam, koji je kao političko sredstvo u toj mjeri, da je postao smetnja za svaki plodni rad u državi. Zato su radnici i dopustaji u narodnoj skupštini pokolebali su u narodu vjeru u korisnost te ustanove. Sporazum, pa i najobilniji odnos između stranaka i ljudi, postali su apsolutno nemogući. Umjesto da parlamentarizam razvija i jača duh narodnog i državnog jedinstva, on otkazuje, kalava i počinje da dovodi do dubavog rasula i razaranja našeg zajedništva. Moja je dužnost, da svim sredstvima državnog i narodnog jedinstva i da sam riješim da ova dužnost bez ikakvog pripunjenja kralja. Čovjek pristao narodu i državi, država, to je narodu i državi.

a te mora biti i najviši zakon za mene i svakoga. To mi nalaže moja odgovornost pred narodom i pred historijom. To mi nalaže ljubav prema otadžbini i pletet prema bezbrojnim dragocinjama hrvatska, koje padaju za taj ideal. Tražiti lijeka tome situaciji u dosadašnjim parlamentarnim promjenama vladu ili u novim zakonodavnim izborima, značilo bi gubiti dragocjeno vrijeme u uzaludnim pokušajima, koji su nam već oduzeli nekoliko posljednjih godina. Mi moramo tražiti nove metode rada i kritički nove puteve.

Ja sam uvjeren, da će u ovom ožbiljnom trenutku svi Srbi, Hrvati i Slovenci razumjeti ovu iskrenu riječ svoga kralja i da će oni biti moji najvjerniji pomagači u toj mojih budućih naporima, kojima je jedini cilj, da se u što kraćem vremenu postigne ostvarenje onih ustanova, one državne uprave i onog državnog uređenja, koje će nam pomoći odgovarati općim narodnim potrebama i državnim interesima.

Radi toga riješio sam i riješavam da ustav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca od 28. juna 1921. prestane važiti. Svi zemaljski zakoni ostanu u važnosti, dok se prema potrebi novim zakonom ne ukine. Na isti način donosit će se buduće novi zakoni. Narodna skupština izabrana 11. septembra 1927. raspušta se.

Što ostaje u ovu moju odluku svome narodu, naredjujem svima vlastima u državi, da po mojoj postupaju, a svima i svakome zapovijedam, da je postuju i da joj se pokoravaju.

Kralj Aleksandar I.

Kraljev govor ministrima.

U subotu je najveće održana prva sjednica nove vlade u dvoru kod kraljevih predsjedanjem. Predčitan je kraljeva proklamacija na narod, a onda je kralj održao ministrima ovaj govor:

Geopod ministri! Kralj svih mojih nastojanja da se nadje jedno rješenje, koje bi omogućilo složan rad na jačanju države i na općem dobru naroda — konstatovao je pri posljednjoj konsultaciji, da se teško vjeruje, da današnjim prilikama nije moglo postići parlamentarnim putem. Zbog ovoga, ja sam se odlučio, što sam već objavio i svojim manifestom narodu, da preuzimam sistem uprave, otklonim teškoće u potražnim tijelima, nedacama u državnim i narodnim životu.

Se ovakvim namjerama, ja sam vas pozvao za svoje saradnike u očekivanju da ćete pravilno obavljati i težnju zadatka i zrištažnog povjerenja. Na početku vašeg rada ja želim da vam uputim nekoliko riječi koje imaju da vam budu direktive pred svakom izjavi moju poziciju.

Prvi i svi vaši podređeni organi imaju se pri svakoj odluci i pri svakom aktu rukovoditi samo interesima službe i interesima države. Na taj način stvorit će se puno povjerenje naroda prema organima vlasti i zavladati će trajan osjećaj i uvjerenje, da u našoj državi vlada puna zakonitost, pravda i apsolutna jednakost.

Svi su ispravni činovnici treba da ima i osjećaj sigurnosti i da zna, da će kod vas biti istinski zaštitnik, ako pravno i savjetnik u svakoj stvari i čestito vrši svoju službu. Očekujući od vas, da će se u duhu jedinstva narodnog njegovati i razvijati sloga, jednakost i ravnopravnost svih Srba,

Hrvata i Slovenaca, da ćete nesmetani nikakvim teškoćama, koje je dosadašnji sistem uprave sobom nosio, prionuti intenzivnom radu i razvijati najveću aktivnost na svim poljima državne uprave i naročito da ćete brzim i šudnim uzjemama odmah pristupiti popravci državne administracije — ja vas, gospodo ministri, pozivam, da svojim pregalstvom i savjesnim vršenjem dužnosti pomognete meni u ovom velikom poduhvatu za dobro i napredak naše kraljevine, koju budućnost našeg naroda, lijudi vezla u vidu;

da je spas države najveći zakon, a služba narodu da je najsvetija služba.

Poslije toga na ovoj prvoj sjednici ministarskog savjeta donesena su četiri zakona i to:

1. zakon o kraljevskoj vlasti i vrhovnoj državnoj upravi; 2. zakon o zaštiti javne sigurnosti i poretka u državi; 3. zakon o izmjenama i dopunama zakona o štampi i 4. zakon o izmjeni zakona o općinama i oblasnim samoupravama, kojim se raspustaju sve općinske uprave i oblasni odbori u cijeloj državi i imenuju državni komesari.

Nova vlada.

Nova vlada je ovako sastavljena: Ministar predsjednik i ministar unutrašnjih djela: general Pera Zivković; ministar bez portfelja: Nikola Uzunović; ministar predsjednik: ministar vojni: general Stevan Hadžić, koji je i u zadnjem ministarstvu bio ministar vojni; ministar vanjskih posala: Voja Marinović; ministar pravde: dr. Milan Srčić; bivši ministar pravde; ministar financija: dr. Stanko Svrljuga; potpredsjednik savezne jugoslovenskih banaka i bankovni direktor; ministar prosvjete: Boža Maksimović; bivši ministar unutrašnjih posala; ministar vjere: dr. Tugomir Alaupović; potpredsjednik državnog savjeta; ministar narodnog zdravlja: dr. Uroš Krulj; bivši ministar bez portfelja; ministar trgovine, industrije i socijalne politike: dr. Mate Drinković; bivši narodni poslanik iz Matlacice u Beču; ministar poljoprivrede i voda: dr. Oton Franješ, svuodlični profesor u Zagrebu; ministar saobraćaja: dr. Rodan Korosec, dosadašnji ministar predsjednik; ministar šuma, rudnika i agrarne reforme: inž. Laza Rudičević; ministar gradjevinarstva, pošta i telegrafa: inž. Sveta Savković.

Svi su kraljevi razmjerno zastupani, a također i svi tri plemena. Od Hrvata su: dr. Drinković iz Dalmacije, dr. Alaupović poznati pjesnik iz Bosne, dr. Franješ i Svrljuga iz Hrvatske. Od političara su tri trijadika, koji su bili veliki protivnici dosadašnje Korosecove vlade (Uzunović, Maksimović i Srčić) i koji nisu se kompromitirali u sporu između Hrvata i Srba. Od demokrata je ostao u vladi dr. Marinović, da nastavi politiku inostranih posala, kako je dosada vodio. Dosadašnji ministar predsjednik dr. Korosec ostao je u vladi kao predstavnik Slovenaca. Ostali su ministri izvan strana.

Smrt Nikole Nikolačevića.

Dne 5. ovog mjeseca umro je u Antibu, na južnoj francuskoj obali kod Nizze, ruski veliki knjaz Nikola Nikolačević. Bolest je na upali pluća te je boleost u 72. godini i podlegao.

Nikola Nikolačević bio je najstariji sin velikog knjaza Nikole, brata cara Aleksandra II. Odgoj je imao bitu vojnika. U 21. godini učestvovao je u ratu protiv Turaka za oslobođenje Bugarske. Iza toga je služio u carskoj gardi kao komandant kavalrije i brzo su mu bile dane najviše vojničke časti. Bio je učitelj jahanja mladom caru, pa je od tog vremena imao veliki

upliv na cara. Početkom rata bio je vrhovni glavni komandant ruske vojske. Poznato je njegove pobjede nad Austrijancima, obječane zauzećem Przemisla. Kad je ruska vojska stala oступati pred Nijemcima, car je preuzeo sam komandu, a njegov strica velikog knjaza Nikolu Nikolačevića imenovao komandantom na Kavkaskom frontu protiv Turcima. I tu je Nikola Nikolačević imao lijepe uspjeha. Na toj službi zatekao ga je revolucija. Bio je daleko od Petrograda, pa tome ima zahvaliti, da je ostao u životu, jer je imao mogućnost da ide u inozemstvo.

Nikola Nikolačević bio je cijenjen u vojničkim krugovima radi svoje strogi i pravdočnosti. Vojnici su ga štivali; jer su vidili, da je znao strogo kazniti oficire i generale. Mnogo je štovatelj, imao i među ruskim rodoljublja, jer Nikola Nikolačević bio je protivnik politike koja se vodila na ruskom dvoru sa strane ruske carice i popa Rasputina. Uplivom carice je i bio poslan na Kavkaz. U emigraciji je živio u Francuskoj. Premda nije primao nikakvog aktivnog sudjelovanja u borbama protiv boljševicima, on je ipak bio duhovni vođa i komandant svih protuboljševičkih četa. Njegova smrt je učinila duboki utisak na ruske monarhističke krugove, jer on je bio najstariji član carske porodice. Sprovd se ima obaviti u Cannesu u ruskoj crkvi danas ili sutra. Talijsku vladajuću kuću zastupat će čuca di Genova. Na dvoru u Rimu određeno je žalovanje mjesec dana. Nikola Nikolačević je pašenko talijanskog kralja, jer kraljica Jelena je sestra zene velikog knjaza, Stane Nikolačević. Francuska vlada je izrazila svoje žalovanje porodici pokojnika, te su ukazali velikom vojvodstvu svoje vojničke počasti. U budućem broju javit ćemo i o sprovodu.

Priključak Mandžurije Kini.

Nacionalistička vlada primila na znanje saopćenje mandžurskih vojvoda, da priznaju tri osnovna načela Sunjatsena i imenovana Cansjiljanga, sina pok. maršala Cankouina, koji je sada vođa mandžurskih trupa, za sjeveroistočnog komesara odbrane. Lica, koja je u izabraz za glavne državne činovnike, mandžurska je vlada potvrdila.

U jednoj izvaji, koju je dao ministar spolnih posala Vaug, nacionalistička zastava u Mandžuriji znači za Daleki Istok najvažniji politički događaj novoga vremena. Zaključak mandžurskih vojvoda od govora željena čitavog kineskog naroda, da priključe Mandžuriju nacionalističkoj Kini, prvi je bio već davno prije, da njih bilo željenog umješavanja izvana.

Prihvat francuskog državnog proračuna. Francuska je komora primila budžet u cijelosti sa 460 protiv 112 glasova. Zakonska osnova o parlamentarnoj inkompatibilnosti primljena je u stilizaciji senata sa 575 protiv 3 glasova. Zakon o inkompatibilnosti određuje, da narodni poslanik ili senator ne može istodobno vršiti državne funkcije ili biti na mjestima direktora i članova upravnih vijeća u poduzećima, koja na temelju posebnih pravnih naslova uživaju od države osigurane prednosti, zatim na mjestima direktora u društvima, koja se bave isključivo finansijskim poslovima i obracajem na ugrađe. Članovima parlamenta je zabranjeno, da ovo svojstvo dodaju potpisu na spise, koji se odnose na poslovne stvari. Zakon određuje i kazne, kao i postupak, kojim u slučaju nepokoravanja može biti oduzet mandat u zakonodavnim tijelima. Cinjenci, da je čitava komora samo sa tri glasa protiv prihvatila zakon o inkompatibilnosti, svjedoči o visokoj moralnoj svijesti francuske komore.

Povišenje parlamentarnih dnevnica pri-

mjeno je također u stilizaciji senata sa 287 protiv 234 glasa.

Iza prihvaća budžeta komora se odgodila do 8. januara. Prihvaćeni budžet predviđja 45 milijardi 431 milijun primatka, a 45 milijardi 366 milijuna franaka izdataka tako, da višak prihoda iznosi 65 milijuna franaka.

Ministar predsjednik je najvio, da će 11. o. mj. odgovoriti na socijalističke interpellacije o općoj politici vlade, koje su podnijeli socijalistički radikal Léon Majer i socijalista Frossard. Toga bi dana mogla pasti odluka o Poincaréovom kabinetu jedinstva, ako debata u parlamentu podje nepovoljnim tokom za vladu.

Formalni izbor Hoovera.

U Washingtonu su se sastali izborni kolegiji iz Sjedinjenih Američkih Država, da biraju Hoovera za predsjednika. Tu se radi samo o jednoj formalnosti jer izabrani birajući imaju samo imperativnu mandat i nemogu drugacije glasovati nego kako su im oredirili izborom njihovi izbornici.

Reparacije i obaveze.

Ovih dana stizu u Evropu američki stručnjaci, koji će sudjelovati u međunarodnom odboru za reparacije, pa će prema tome moći biti zasjedanje odbora u Parizu početkom februara. Čitav niz malih država namjerava poslati na stručnjačku konferenciju svoje posmatrače. To su redom one države, koje dobivaju iz njemačkih reparacija samo jedan neznan dio, nego bi trebale da budu naplaćene iz austrijskih, mađjarskih i bugarskih reparacija, ali ove većim dijelom nisu još upće plaćene. Ove male države svoje zatejve baziraju na čl. 231. i 232. prvog dijela reparacionih ustanova versailleskog ugovora, po kojem Njemačka odgovara i jamči za reparacije svojih bivših saveznika. Ove države stavili predlog da Njemačka ostane i nadalje jamac za bivše svoje saveznike.

Novi školski zakon u Bugarskoj.

Pred Sobranjem stoji zakon koji naredjuje da nijedan Bugarin, koji nije navršio 14 godina ne može da polazi strane škole. To će teško pogoditi razne francuske, engleske, američke i talijske škole, kojih ima u Bugarskoj vrlo mnogo.

Engleska se sprema na izbore.

Nova godina stajat će u znaku novih izbora. Sadašnji ministar predsjednik i vođa konservativaca Baldwin držao je već u subotu, u oči Bogovajljenja, svoj prvi veliki izborni govor u svome izbornom okrugu. U siječnju će više puta govoriti u samome Londonu. Konservativci su uvjereni, da će pitanje zaštitnih carina imati veliku ulogu u izbornoj borbi. Oni traže, da se više potrebne industrije zaštite carinama. Za to valja izabrati poseban javni odbor, pred kojim će svaka industrija moći izraziti zaštitne carine.

Njemačka točno plaća reparacije.

Izlišao je godišnji izvještaj savezničkog glavnog agenta za reparacije Parkera Gilberta o reparacijskim plaćanjima Njemačke. Izvještaj obasije 188 stampanih stranica. Naglašava naročito, da je Njemačka dosad lojalno isplaćila sve svote, na koje se obavezala po Dawesovom planu.

Nisi štedljiva

ako kupuješ mnogo hrane, koju dobiješ jeftino, a koja ništa ne valja. Kupi radije manje, ali nekak bude hranjiva. To zapamti kada kupuješ tjestenine. Traži PEKATELE u originalnim zamotankama od 1/2 kg s natpisom PEKATELE.

PODLISTAK

DOGAR ALLAN POE:

Čudnovata objava u ulici Marto Prilovitelja. (Svrljetak.)

Ogromna snaga, vanredna jakost i okretnost, bijesna divljost pa onda sposobnost i dar oponašanja ovih životinja, o kojim urođjenici tvrde, da samo zato ne povode, da ih ne bi možda nekog tjerao na posao ili u ropstvo, dovoljno su poznati.

«Opis čaporaka nalikih prstima» rekoh, pročitav onaj mjesto, etočno se slaže sa ovom risacijom, vidim da nijedna od ovđe navedenih životinja ove vrsti, izim orangutana, nije mogla ostaviti tragova svojih prsta, kao što su ovjđe narisan. Ovakj prv smedje crvene dlake podupnoma se slaže s Čučverovim opisom o toj zvijer. Ali je zato ipak ne mogu pravo da pojimim pojavnost ovog strašnog i tajlitenogog događaja. A osim toga čula su se dva glasa, od kojih je jedan bez sumnje dolazio od nekakvog Francuza.

Svakako, a vi ćete se još sjećati jednog izjava, «non Dieu! Taj je izraz jedan svjedok nazvao izrazom opomene i tužbe. Sve svoje nade, da su zagonetku podupnoma riješiti, polagao sam poglavito na one dvije riječi. Francuz je onaj koji mora da zna za ta ubojstva. Možda je u nje ni najmanje udušilitovno pri tom zločinu. Možda mu je orangutan pobijedio. On ga je možda do one sobe proganjao, i u onim uzrujanju prilikama nije ga mogao više

uloviti. Životinja se dakle našla još u slobodi. Ako je Francuz u istinu, kao što to nagadjam, nećužan u tom užasnom događaju, to će ga ovaj glas što sam ga jučer, kad smo se kući vraćali, predao u odpravničnoj novini «Le Monde» (koji za stupaju interese mornara i koje mornari mnogo čitaju), dovesti u naš stan.

On mi pada novine, u kojim pročitah ovo:

«Ulovljen je — u hulojskoj šumi u rano jutro dne — (dan iza ubojstva) vrlo veliki crveno smedji orangutan od one vrsti, koja se često vidi na otoku Borneu. Vlasnik, koji je valjda mornar na kojem malteškom brodu, može životinju, ako dokaže da je njezin vlasnik, opet dobiti. Neka se javi u Fobur St. Zermens ulicu broj...»

«All kako je samo moguće zaptati ga ja, a da vi znate, da je onaj čovjek mornar na malteškom brodu.»

«I je toga ne znam,» odgovori Dipen. «Nisam još siguran. Tu je nedudijim mali komadić vrpce; po obliku i boji sudi, da je za to služila da se kosa veže u duge pravove, kako to mornari vrlo vole. Osim toga je na ovoj vrpci uzao, kako ga samo mornari znaju načiniti. Ovu vrpču našao sam na tlu izpod plinske cijevi. Ova vrpca nije mogla biti od pokojnika. Pa ako sam se i prevario u tomu, što sam zaključivao po vrpcel, namte, da je Francuz mornar na brodu iz Matle, to ovo što sam u oglasu kazao ne smeta ništa. Ako je budnja, to će svaki jednostavno misliti, da sata se kakvom god okolnošću dao zavesti, kojim se onda tražit dlanjnih razloga. Ako sam pako pogodio, onda je dobro. Pošto Francuz zaide za ubojstva, ako i nije kriv, to će

se naravski predomišljati, bi li uslijed onog oglasa u novinama zahtijevao orangutana. On će reći: — Ja sam nevin, ja sam siromah, moj je orangutan mnogo vrijedan — za mene je taj orangutan u ovim prilikama imetak — a za što bi ja taj imetak za volju prazne bojazni izgubio? Mogu ga opet dobiti. Našli su ga u hulojskoj šumi vrlo daleko od mjesta, gdje je počinjen užasni zločin. Tko će ikada i pomisliti moći, da bi to mogla počiniti bezumna životinja? Policija našla se ovjđe pred neobješenom zagonetkom, što ne ima ni pojma kako bi je riješila. Pa da i dodje životinja i trag, bilo bi ipak nemoguće, da mi dokažu, da sam ja bio prisutan, kad je zločin počinjen, pa da mi se to ubroji u grijeh. Pa napokon me poznaju. Oglas mene označuje vlasnikom životinje. Ta ja ne mogu znati, što još o meni zna.

Ako ne oden odmah, te se zatim orangutana, o kom znati, da je moj, pobuditi će time sumnju. Nije u mom interesu, da povučem pozornost na se i na životinju. Ja ću se stoga odazvati oglasu, te uzeti orangutana pa ga onda čvrsto zatvoriti da zabasurina čjelu stvar.»

U taj tren začusmo korake na stubama. «Džite pištolje u prirediti,» reče Dipen, «mi niti ih ne upotrebljavate niti ih pokazite, dok vam ne dam za znaaka.»

Vrata u kaplji ostala su otvorena, a naš posjelnik usao je u kuću a da nije ni pozvonio. Ujedampul čuli smo ga, gdje opet silazi niz stube. Dipen prisrkoži žurno k vratima, nu sada smo ga opet čuli, kako se je vraćao uz stube. Drugi put se nije više okrenuo, nego je odmah pristupio vratima te pokucao.

DOPISI

IZ RIJEKE

Stari običaji i kajanje... Masepat i moda.

Prošla su i Tri Kralja... prošlo je doba koledvanja. Kad je moja pokojna mati bila djevojčica...

Ja se pak dobro sjećam jedne grobničke koledve...

Stao se gore gospodar, pak pogledaj pred svoj dvor, pred dvorom ti zelen... bor za nj je vezan vrani konj...

I tako napred. Onda bi pozvali adiklu, da se digne s kuta, da uzme ključ...

Zivi nam ga dragi Bog, i Divica Marija! I pošto bi im napunili bisage svim i svatim...

Skoda, da je stara navada propala! Kako bi danas bilo lepo, da se more poč...

Ne sudi Boga, Mičelin! — rekao mu je nato Francele. Kade se pije, kako pili...

I tako smo ušli u pokladno doba, koje se ove godine bitli vrlo kratko buduci...

Ujenna je umorstvima u ulici Morg. Po sljednje riječi progovorio je Dipen...

Ujenna je umorstvima u ulici Morg. Po sljednje riječi progovorio je Dipen...

Pripovijedati ćemo u kratko, što je iz pripovijeda. Ne davno vodila se je sa svojom putovanjima iz Indije...

sve ostale nedjelje ispune. Danas toga ne treba. Danas se hoba i na Veliki Petak...

— Što je to, Ninetta? — upitali je. Vi, najmodernija Riječanka, pa pletešete onu pljesnivu smolfeitanu...

— Ako sam jedina, to j' senjal, da sam i najmodernija. Ja neću da se nosim, kako druge, pak Bog!

— Lipa si mi, lipo mi se nosiš. Samo malo preširoko hodiš. Treba naime znati, da smo mi u moje vrijeme...

Samo naša bura ne pozna mode. To nam je pokazala i ovih dana, kad je stala da nas brlje, kaošto je i negda u pravadno vrijeme...

Drukčije su te pjesme bile, kad ih je bura igrala na užetima mnogobrojnih luda...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Ma reci mi malo: zašto se ti ne slažeš sa svojom ženom? — Ja ni sam ne znam zašto, odgovori...

— Bas ona. Ma ne bojte se nis: mi ne verujemo ni pol onega, ca nam ona od vas poyeda.

Franina i Jurina

Fr.: Ma je l' istina ono, ča novinji pišu? Jur.: A ča?

Fr.: To, da se je neki Švarc va Rusije oženil sto i pedeset put.

Fr.: Istina je, kako ne? Sada je cela ta stvar u rukah od suda va Moskve.

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik, stari revolucionar...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Fr.: Čudim se, da ga je zela onakovega? Jur.: A ča čes, da stori, nebag? Imela je oca i mater i braće...

Fr.: A ki je to za jedan čovek, ta Švarc? Jur.: To je neki Židov, Nemac, jedan znameniti bolševik...

Ortopedjski Institut A. ZECCHI Via Roma 31 — TORINO — Primo piano nobilit Aparat Zecchi zaustavi

K I L U

Jedan ozdravljenik iz Bologne

gosp. Sartori Raffaele stanujući u Via San Vitale 326, koji nam sa slikom šalje i jedno pohvalno pismo za ozdravljenje...

ortopedika u sljedećim mjestima i danima: Trst: Utorak 21. i srijeda 23. januara. «Albergo Moncenisio».

oženil, pak bi sopet pustil i tu ženu i šal napred, sve tako do svoje stoipedešete ženidbi.

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Fr.: Ma ča ni to nikada prej prišlo vauka?

Fr.: Kako čes da pride vauka, kada j' on imel v rukah i sukno i skare. Bolševiki su se jedno vreme vauk tužili...

Jur.: To ti je, kako kada se kakov star zvak poruši, pak se z njega rasteku svakakova grda blaga. Tako ti je bilo i va Rusije: prišla je revolucija, hitila dole sve, i česa je najviše prišlo van- ka? Svakakoveh beštij, pak i ovako- veh, kakov je i ov Zedija i Nemčina Svarc.

Fr.: Ma nisu zlodeju svi takovi?

Jur.: To se zna da nisu.

Fr.: A kade su oni boji, oni čestiteji?

Jur.: Neki su poginuli, a neki se drže dugo, po strane, va seleh, kade još žive nekdanja Rusija i čeka na lepji i bolji dnevi. Najgrje gnjusobij pak dogadjaju se najviše po najvećeh gradeh, kade ima puno lepeh stvari, ale ima i još više gnjileh.

Fr.: A ter je tako. Zato ja i govorim na- sem mlajem: čuvajte se grada, kako i vraga. Va grade se dobro skriva, a zlo otkriva, da nevine dušice zamami i omami.

Jur.: Tako je!

IZ BORUTA.

Nesreća na željeznici. - Naše blato.

Javljamo vam o nesretnom slučaju, što se je dogodio dne 30. prošlog mjeseca na željeznici u Borutu.

Jedan gluhojuni siromah iz Posrta blizu Paza, koga svi zovu i poznaju samo imenom «bluto» obilazi sva sela ispod Učke, a dolazi često i do nas. Rečeno je da na bice u Borutu i išao od kuće da dobie koru kruha, jer nije sposoban za nijedan posao. Poslije pođne je prelazio željeznicu kod rampa blizu štačija. Sada popravljaju našu staciju i izvadjeno i nahacano je uz željeznicu mnogo zemlje, koja se hvata kao ljeplo. Tako se ta zemlja uhvatila i za noge nesretnom gluhojuncu. Kad je prolazio preko željeznice, zastavio se na tračnicama, da si očisti blato. U isto je vrijeme prolazio brz vlak, koji ide iz Pule u Trst. Vlak je fitkako, kad je opazio, da je jedan čovjek na tračnicama, ali gluhojuncem nije ništa znao, već je gledao samo u protivnu stranu. Vlakovodji je uspjelo da je vlak zastavio i da je laganije išao, ali je ipak gurnuo Muta i bacio ga u jarak. Zadobio je više ozljeda, jer je udario u kamenje. Poslije je bio po- sebnim vozom prevezen u Cerovlje, a odav- le u bolnicu u Pulu u vrlo teškom stanju. Kako čujemo je u Puli iže četiri dana i umro.

Kad već govorimo o blatu, o kojem smo vam već toliko puta pisali, da vam sada javimo i jedan nekako smiješan slučaj. Iz Cerovlja imali su da dodju u Borut nešto pregledati. Uzeli su automobil i velikom poteškoćom nekako došli do Boruta po no- voj cest. Ali u Borutu su se morali za- ustaviti. Kad su naiše došli na naše pu- teve, zagrižali su tako u blato, da se auto- mobil nije mogao maknuti s mjesta. Po- zvali su ljude, da im pomognu izvući iz blata automobil. Morali su upreći volove, da ga izvuku. I gospoda su samo poyale, kakovo je to selo, sa takovim blatom, pa su brže bolje odjurili u Cerovlje.

Dakle oni su se zažudili, kad nisu mogli sa automobilom da iđu po putu. Što da ka- zemo mi, kad moramo cijeli svoj život, da vozimo po ovim putevima. Sada je mo- mentano još više oštećen prolaz radi pro- hrenja željeznice. Svakako naši putevi tra- že ne samo popravak, već treba graditi ce- ste, da se ne mučimo toliko i mi i blago.

Domaće novosti

Kraljičin imendan.

U utorak dne 8. ovog mjeseca slavila je Nj. V. kraljica Jelena svoj rođendan. Po cijeloj Italiji od malenih do najvećih gradova i vanjskim je znakom očito- vana ljubav, koju narod goji prema svojoj uzvišenoj kraljici i izražena su na razne načine čuštva čestitanja i želja na ponos vladajuće kuće i nacije.

Centralna blagajna istarskih seoskih posujilnica.

Istarski prefekt E. Leone je u subotu u Pulu ustoličio odbor centralne bla- gajne Istarskih seoskih posujilnica. Predsjednik odbora senator Innocente Chersi pozdravio je prefekta i prisutne odbornike, govorio o djelovanju posujil- nica i o ekonomskom pravcu istar- ske pokrajine. Iza njega je govorio gosp. prefekt, koji je zatežio odboru napre- dak u preuzetoj zadaći te je u ime kra- lja i vlade ustoličio članove upravnog i nadzornog odbora. Odbor je ovako sastavljen: predsjednik senator Chersi; odbornici imenovani od posujilnica: Bruno Camus, dr. Ivan Lonza i rag. Vianello; imenovani od pulske štedio- nice: Bregato i Ricci; imenovani od fe- deralnog instituta: narodni poslanik Maracchi, dr. Rocco i predsjednik po- krajinske federacije poljodjeljskih fr- šištinskih sindakata Candussi Giardo. U nadzor odbor kao članovi bi njihovi za- mjenici određeni su: Otto Zach, Ivan Rašković, narodni poslanik Bilucec i dr. Cafarezi. Iza toga je poslanik Ma- racchi govorio, kako su svladane sve poteškoće za konstituiranje centralne

blagajne za zajedničku suradnju tali- janskih i slavenskih posujilnica i da će se blagodat od toga osjetiti u najbližoj budućnosti. Centralna blagajna znači temeljni kamen u ekonomskom životu Istre. Konačno je upravni odbor raspravljao o slabom ekonomskom stanju istarskih seljaka, pa je naložio izvrš- nom odboru, da nastoji naći načina, kako bi se pružile seljacima polakšice za nabavku kukuruza i pšenice za sje- me. U izvršni odbor su izabrani: sen. Chersi, Vianelli, Bregato i Rocco. Sa sjednice je poslan Bregato načelniku vlade on. Mussoliniju, tajniku stranke Turatiju, ministru nacionalne ekono- mije Martelliju i ministru financija Mosconiju.

Novi kvestor u Puli.

U Pulu je došao novi kvestor com. Emilio D'Agostino. Dosada je bio kve- storom u Parmu, a još prije u Sieni.

Rasprodaja koledara.

Kaošto smo u zadnjem broju javili naš se koledar «Frantina i Jurina» za godinu 1929. može dobiti u rasprodaji u Puli, u papirnici via Barbaconi br. 17, cartoleria Veit. Naši preplatnici iz Puljštine mogu dakle tamo da kupe koledar.

Sel za životinje u Pazinu.

Seljaci će moći u Pazinu da kupe sol za životinje, ako prikažu potvrdu od općine, da zaista posjeduju životinje. To je samo provizorom, dok raspro- daja na veliko ne nabavi posebne ti- skanice.

Traženje vode.

Općina Pazin javlja, da Cattedra Am- bulante u Puli raspolaze sredstvima za bušenje tla i traženje pod površinom vode. Pozivlju se svi seljaci, da pisne- nom izjavom jave, žele li i da se gdje na njihovom zemljištu traži, ima li vode. Po broju prijavljenih odredit će se i ci- jena istraživanja.

Kamatna mjera Banca d'Italia.

Ministarskim dekretom Banca d'Ita- lia sa danom 7. januara povisila je ka- matnu mjeru na predumje, koje daje sa 5 i pol na 6%.

Poštanska marka u korist veterana.

Ministarstvo saobraćaja javlja, da je puštena u promet specijalna poštanska marka sa slikom kralja, u vrijednosti od 50 cent., za koju će se plaćati 60 cent. Frankaturnu vrijednost imati će samo 50 cent. tako da će 10 cent. ići na korist veterana i učesnika domaćih i koloni- jalnih bitaka.

Emigracija ide sve na manje.

U smislu politike sadašnjeg režima, da se skrći broj iseljenika, vidi se rezul- tat, da svake godine biva sve manji broj iseljenika iz Italije u druge drža- ve. Godine 1923. iselilo se 391 hiljada, 377 hiljada u godini 1924., 292 hiljada 1925., 270 hiljada 1926., 238 hiljada 1927., a u prva tri mjeseca prošle godine 35.942. Istodobno se opaža, da se sve više vraćaju kući iseljenici, koji su du- go vremena bili u inostranstvu.

Male vijesti iz Italije i cijeloga svijeta

— U Rimu od 1. januara naprijed svi kočijaši moraju da nose jednaku unifor- mu po naredjenju rimskog guvernera.

— U Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike se sve više širi influenca. Ima dosada skoro milijun bolesnih. Bolest je nastupila ovih dana i u Europi.

— Ugovor protiv ratovanja s kemičkim i baterijskim sredstvima potpisan je dosada od devet država. Među njima tri su velevlasti i to Italija, Francuska i Ru- sija.

— U Češko-slovenskoj republici dešava se već po drugi put slučaj, da vjerovnik traži da se proda na dražbi zgrada tuđe države, u kojoj je konzulat namješten. Prije nekoliko vremena se dogodio to Madjarima, sada Njemačkoj. Tribunal su odbili traženje iz razloga, što takva ovraha nije dopustiva.

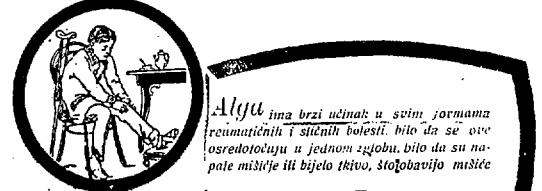
— Istarski gradilj Plomin na istočnoj obali Istre dobio je na dar od Metaka (Venecije) jednoga lava, uklesanog u mra- mornoj ploči. Bit će postavljen kao spom- enik na borbe, koje su se bile izmjeđu Metaka i Uskoka u plominskom kraju.

— U Švedskoj se pojavila jaka epi- demija influence, ali u blagoj formi.

— U Madjarskoj otvoren je natječaj za mjesto krvnika. Trinaest konkurenata se je oglasilo, među njima bivši pomagač pokojnog krvnika, nekotji mesari, mri- vionše i bolničari. Novi krvnik mora da obavi jedan šestmesečni anatomski tečaj.

— Republikanska stranka potrošila je za izbore predsjednika Sjedinjenih Drža- va Sjeverne Amerike šest milijuna dola- ra. Kako je poznato, izabran je njezin kan- didat Hoover.

— U godini 1928. do mjeseca novembra bilo je u Beču u svemu 800.000 stranaca, koji su posjetili grad.

Alga ima brzi učinak u svim jormama reumatizma i sličnih bolesti. Bilo da se ote osredotočuju u jednom zglobu, bilo da su na- pale mišićje ili bjela tkivo, štojavajio mišće

Alga

ANTIREUMATICUM

U svim ljekarnama po Lit. 6 - boca. Laboratorij ALGA - Fiume [I]

— Austrijska republika upotrijebit će nove lokomotive od 3000 konjskih sila. S njima će se prevažiti u jednu uru 110 ki- lometara.

— U samom gradu New-Yorku umrlo je u godini 1928. zbog pijanstva 1660 osoba, unatož tome, što su alkoholna pića sasvim zabranjena.

— Sjedinjene Države Sjeverne Amerike povisile su za 16 milijuna dolara prora- čun ministarstva rata. U svemu je pred- vidjeno za vojničke potrebe 435 milijuna dolara.

— Seljak Cehej u Poljskoj ubio je dva- desetgodišnjeg kecer poljskog ministra Vo- jčika. Bilo je zaljubljen u nju, dok ona za njega nije htjela da žnade.

— U Belgiji pao je autobus, na kojem su se vozili radnici, u rijeku Outre. Ostalo je 12 žena bez muža i 25 djece bez oca.

— Utovak pok. Nikole Pašića, koja je do- sada živila u Dubrovniku, putuje u Engle- sku, a od tamo u Washington k svojoj ke- ceri, koja je udata za jugoslovenskog posl- nika.

— U vreme od 1919. do 1927. istupilo je u Beču iz rimskokatoličke crkve 120.000 ljudi, a iz drugih vjeroispovjesti 20.000. To je otpadanje prouzročeno političkim razlozima.

— Slučaj lažnog Rešid Paša pobudio je veliki interes. Prije nekoliko vremena bio je upašen u Turinu, baš kad je kušao da unovči lažni novčani ček, neki Turčin, koji si je dao ime Rešid Paša. Iz zatvora u Turinu pobjegao je na način, da se je prikazao kao advokat, koji je bio posjetiti nekoga svoga klijenta u zatvoru. Čuvari i stražari pustili su ga da izadje. Na ulici uzeo je auto i dao se je voziti do Milana. Soferu je ostao dužan 600 lira za vožnju. Od Milana je pošao s vlakom do Trsta, a da nije platio vozarine. U Trstu su ga opet uapšili, ali samo dvanaest sati ostao je u zatvoru, poslije je opeet pobjegao. Sad su ga ulovili u Veneciji.

— Veliki krstaš «Dante Alighieri» pro- dala je talijanska vlada nekoj trgovačkoj firmi. Krstaš bit će demoliran.

— On. Farinacci, bivši tajnik fašističke stranke, preuzeo je zastupstvo poznatog čovjeka iz Kolenja, za koga se ne zna, je li Canela ili Bruneri.

— Svjetsko poznati fabrikant parfime- rija Coty iz Pariza izjavio se je bio nepo- povoljno u pogledu Madjara. Radi toga su Madjari po svoj Madjarskoj proveli bojkt protiv njegovih proizvoda. Coty morao je da obustavi sve svoje trgovine u Madjar- skoj. Njedan Madjar nije više htjeo, da kupi njegove parfeme.

— God. 1651. biožao je engleski kralj Karlo II. od Cronwella, koji ga je htjeo pogubiti. Neki Pendrell sakrio je kralja i tako mu spasio život. Od tada uvijek sva- ki Pendrell potomak onog, i to prvorodni- ni muškarac kroz cijeli svoj život dobiva 500 engleskih lira stjerina (t. j. cirka 20.000 lira) svake godine. Sada dobiva tu nagra- du neki Mr. George W. Pendrell u New- yorku.

— U državi Michigan u Sjedinjenim Dr- žavama Sjeverne Amerike osuđena je neka žena na doživotnu robiju zato što je raspačavala alkoholna pića. Ona ima de- setero djece.

Razno

Albanski kralj traži krunu.

Kako je poznato, namjeravao je Ahmed beg najprije da se prozove Skanderberg, na uspomeno Jurja Kastriotiča, koji je stvorio nezavisnu albansku kneževinu. Knežica Kastriotičeva imala se u bečkom historijsko-umjetničkom muzeju. — Na gvozdenoj kapi nalazi se bakrena košuta, grb Kastriotičev. Albanija je najprije ku- šala, da diplomatskim putem dobije tu kacigu, jer da je kao ratni plijen stigla u Beč. Međutim je bečki muzej dokazao, da je tu kacigu nabavio pravno valjanom kupnjom preko Metaka. Sada hoće kralj Zogu, da tu kacigu kao svoju krunu kupi od Beča i da se njom okruni u Krui. Po- mudrije je bečkoj vladi prilično visoku cije- nu, ali se bečka vlada još uvijek nije odlu- čila, da li će tu historijsku rijetkost pro- dati ili ne.

Memorij maršala Cadorna.

Maršal Cadorna je objavio do sada tri sveška svojih memora. Po želji pokojni- ka četvrti do biti će objavljen tek za ne- koliko godina. Tvrdi se da ovaj četvrti do- imade vrlo polemiki karakter i da se u njemu vodi ostra polemika sa svim

sada izašlim glasovitim memoarima, na- ročito od strane Francuza.

50-godišnjica bivšeg predsjednika fran- cuske republike Loubeta.

Na samu Staru Godinu bivši predsjednik francuske republike Loubet proslavio je svoj 90 rođendan. On je bio predsjednik francuske republike od 1899. do 1906. Rodio se 31. decembra 1838. u Marsanneu. 90- godišnjicu dolga životna srđavica čini državnik u sasvim intimnom krugu svoje porodice. Od dana kad se povukao iz po- litičkog života živi sa svojim sinom u Monte Limaru.

Emigracija iz Poljske.

Prema podacima Centralnog Ureda za emigraciju za prve tri četvrti ove godine iz Poljske je emigriralo 160.699 lica. Od ovoga broja u razne države Evrope iselilo se 111.536 lica, a preko mora 49.125. Po državama emigracija je raspoređena ova- ko: Francuska 24.461, Njemačka 83.314, Američka Unija 8.859, Kanada 25.177, Argentina 12.924, Brazilija 3.329 lica itd.

Pamučna industrija u Ukrajini.

Pamučna industrija u Ukrajini nije bila dosada razvijena, zbog povoljnih ponuda turkostaske pijace. U Kijevu se osniva sada prva tvornica za pamučnu robu. Ovoj tvornici bit će dogradjena još i tvornica gotovih odjeća, koja će imati 5 hiljada radnika.

Izgorjela tržnica u Genovi.

Usljed požara posve je izgorjela tržnica u Genovi. Vatrogasci su se morali ograni- čiti samo na to, da lokalizuju požar.

IZ UPRAVE.

Daruju za fond «Istarske Riječe»: M. Iv. iz Brudeca Lit. 10.—, A. P. Trst Lit. 5.—, Pleničinih darovatelja srđavica hvala. V. Poščić, Eureka Primiti u redu. Lje- pa hvata.

Izdavač, direktor redgovorn urednik.

IVAN STARI

Tisak: TISKARA «JEDINOST» U TRSTU.

PRODAJE SE jednokatna kuća sa 5 soba, smoćnicom, stajom, pivnicom, gostioničarskom obrtnicom, velikim sjenikom, zdencom i 10 rali zemljišta. 7 časa odaljeno od kolodvorja. — Vlasnik Ivan Biljan, Sela 18 — Bred Moravice.

PRIGODNA KUPNJA. Prodaje se lijep, vrlo unosan posjed. Vlasnik Mayer, Frančić kod Matulji.

PRODAJE SE jednokatna kuća sa 3 sobe, smoćnicom, kuhinjom, podrumom, stajom, zdencom i vrtom. Na- lazi se na cesti Kastav-Sv. Matuj Jugoslavija. Uplatiti se kod: Andrea Pegan — Matulji.

U svako doba godine

može se započeti liječenje sa Antireumati- kumom «ALGA»; u hladno i vlažno doba godine mora se doza podvostručiti. Pro- daje se u svim ljekarnama po Lit. 6.— boca. Priređuje se u Laboratoriju «Alga» Fiume (I).

KURJE OČI (kale)

lijek brzo i uspješno mast

Farmacia Spovoda
TRST - Via Tor S. Piero 10 - 11
Čuvajte se patvarina!
Mast Ryo možete dobiti u svim ljekarnama i u svim pu- čanskim apotekama.